

Somație de plată sau insolvență împotriva rău-platnicilor?

În raporturile comerciale, recuperarea creanțelor de la rău-platnici este susținută, în principiu, prin două instrumente juridice: somația de plată și, dacă este cazul, cererea de insolvență. Rolul instanțelor arată că sunt foarte mulți creditori care uzează de Legea insolvenței, chiar dacă debitorul nu este falit și nu-și plătește datoria din alte motive. Însă procedura insolvenței nu a fost concepută ca un instrument de constrângere a debitorului pentru a-l forța să plătească sub amenințarea falimentului. Creditorii care recurg la această acțiune ar trebui să cunoască și implicațiile unui asemenea demers.

Instrument: Ordonanța nr. 5/2001

Când un comerciant are de recuperat o creanță are la îndemână o acțiune în justiție, în baza Ordonanței nr. 5/2001 privind somația de plată, care prevede o procedură simplificată, cu termene mai scurte decât în dreptul comun. Procedura somației de plată se desfășoară, la cererea creditorului, în scopul realizării de bunăvoie sau prin executare silită a creanțelor care reprezintă obligații de plată a unor sume de bani, asumate prin contracte în care sunt prevăzute drepturi și obligații privind executarea anumitor servicii, lucrări sau orice alte prestații.

Instrument: Ordonanța nr.119/2007

Mai este și Ordonanța de Urgență nr. 119/24 octombrie 2007, care reglementează măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale. Este, ca și somația de plată, o procedură simplificată, cu caracter de urgență, și se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile ce reprezintă obligații de plată a unor sume de bani care rezultă din contracte comerciale. Practic, o cerere corect formulată și care conține toate înscrisurile de care părțile înțeleg să se folosească, în baza acestui act normativ, poate fi soluționată chiar și la primul termen de judecată. Creditorul-reclamant trebuie să depună o taxă de timbru de 39 de lei.

Legea insolvenței nr.85/2006

Pe de altă parte, Legea insolvenței nr. 85/2006 permite într-o foarte mare măsură creditorilor să solicite deschiderea procedurii insolvenței împotriva debitorilor rău-platnici.

Creditori îndreptățiți să solicite falimentul debitorului

În acest scop, legea nu cere decât dovedirea unei creanțe certe, lichide și exigibile, mai veche de 45 de zile, precum și faptul că această creanță depășește valoarea de 45.000 de lei. Dacă sunt mai mulți creditori care au introdus astfel de cereri, tribunalul le va conexe și nu va mai fi necesar ca fiecare creanță să fie peste 45.000 de lei, ci suma lor. O creanță este „certă” atunci când este neîndoielnică, asupra ei nu există niciun litigiu; este „lichidă” când cuantumul ei este determinat clar; este „exigibilă” când a ajuns la scadență. Creditorul nu trebuie să dovedească starea de insolvabilitate a debitorului, acest aspect va fi lămurit de judecătorul sindic.

Creditorii pot fi obligați să depună cauciune

La cererea debitorului, judecătorul-sindic îi poate obliga pe creditorii care au introdus cererea să consemneze, în termen de 15 zile, la o bancă, o cauciune de cel mult 10% din valoarea creanțelor. Cauciunea va fi restituită creditorilor dacă cererea lor va fi admisă. Dacă cererea va fi respinsă, cauciunea va fi folosită pentru a acoperi pagubele suferite de debitori. Dacă nu este consemnată în termen cauciunea, cererea introductivă va fi respinsă. Debitorul poate să conteste sau să recunoască starea de insolvență.

Riscurile solicitării insolvenței debitorului

Legea insolvenței nr. 85/2006 nu a fost concepută ca un act normativ care să se aplice pentru recuperarea creanțelor. Ea reprezintă o procedură concursuală la care sunt chemați să participe toți creditorii debitorului aflat în stare prezumată de insolvență. În acest context, creditorul va trebui să „concureze” la recuperarea creanței și cu alți creditori la fel ca el, dar și cu cei cu rang privilegiat (care au prioritate la recuperarea creanței - n.n.), cum ar fi creanțele bugetare sau creanțele ipotecare, ceea ce micșorează considerabil șansele celui care introduce cererea de insolvență de a-și recupera propria creanță, acesta fiind nevoit să aștepte să se împartă averea debitorului în ordinea de preferință stabilită de lege. În ultimul timp, probabil influențați și de contextul economic privind criza economică mondială, creditorii formulează cereri de deschidere a procedurii insolvenței cu rea-credință și, în general, se poate considera că nu reprezintă nici interesul lor direct, iar aceasta constituie o problemă gravă privind posibilitatea debitorului de a-și continua activitatea. Debitorul are la îndemână posibilitatea contestației, prin care poate să dovedească faptul că nu se află în stare de insolvență, caz în care se va respinge cererea creditorului de deschidere a procedurii.